

cara no s'havien confós amb *-e:* i amb *s-*.

ETIM. incerta. El fet que en el Vallès hi ha encara alguns pocs arabismes impedeix d'oblidar del tot aquesta possibilitat; sobretot són en les parts més accessibles als moros barcelonins dels Ss. VIII i IX: *Marata*, 10 k. més a l'O.; *Gallifa*, encara més enllà; *Alfou* al SO.; *Rifà* arabisme explicable com a nom de molinaria. Cal dubtar entre tres possibilitats.

A) Com hem dit en l'article *Marato*, *Sanata* pot venir de l'arrel aràbiga *snd* 'aguantar, recolzar, prestar suport, pujar, revestir' («mons» *RMa*, 120; «mimus», 477). D'on vénen el NP *Sanád* (del Nedjd, Hess, 30), *Se(n)mad* d'Algèria (GGAlg., 346, 347). I els NL *Sanet*, de Dènia, i potser *Benissanes* de l'Ebre (vol. II, 450). En posició final la *-d* dona *-t*. *Sanat*, canviat secundàriament en *-ata* (tal com *Marata* al costat de l'ar. *misrât*). Diguem-ne etim. (A).

B) ¿Aniria amb *Sanaija* i *Sanavastre*, com un altre cas de compost basc? Llavors, però, a penes es pot imaginar res d'ibero-basc que expliqués *-ata*. Sí, en rigor: ÇANI-ATE 'porta o portell de guaita'; idea atractiva, encara que no sabríem com explicar la *-a* (¿article?); encara que admetéssim tal resultat de *-TEA* (o hi acceptéssim la variant *ata-* dels compostos bascos) i féssim ulls grossos al resultat anòmal de *-NIA-*, s'hi oposen dues objeccions rotundes: la *-T-* intervocàlica es pot conservar sense sonorització en els Pirineus de Pall.-Rbg. (*Tavascan*, *Tauill* etc.), però no en el Vallès; i la *e* de l'antic *Senata* ens acaba de convèncer que hem de separar-lo de *Sanaija* i *Sanavastre*. No pensem tampoc en ATTA 'pare' (el mot infantil, comú al gòtic i a certes formes ibero-basques i itàliques). Etimologia (B).

C) La base hauria de ser, segons sembla, *SENATTA, amb una terminació que té més aire pre-romà que llatí, per més que hi hagi el sufix *-ATTUS*, *-A*, dels noms d'animals o pre-romans. Però *SENO-* 'vell' (antic o respectable) era indoeuropeu comú i *-ATTO-* era sufix molt descabellat en cèltic (sens dubte també sorotàptic). Provisionalment, almenys podríem admetre *SENATTA 'antigor', o potser 'petita necròpolis'. Hipòtesi que escau a petits pobles, que han sobreviscut als segles no sabem des de quan. Som a prop dels ibèrics *Llerona* i *Samalús*, i entremig dels dos EPOREDA cèltics (*Breda* i *Parets*). Imaginem que hi hauria contrast entre la petita «villa *Senatta», i la immediata VILLA MAIORE? Etim. (C).

Rebutjada (B), quedem en dubte entre les etim. (A) i (C), totes dues amb bons arguments. (A) té l'avantatge de ser una hipòtesi més raonada, (C) explica més simplement la *-a* i la *S-*: perquè en els arabismes hi ha sempre ç- (cert que una Ç- majúscula inicial ha causat sempre entrebancs als escribes).

Res a veure amb l'alt-arag. *Lanata*, que ha donat el nom del mun. Toledo de *Lanata*, al NNO. de Graus, al peu de la Peña Montañesa: car aquest, assent sota d'un gran massís penyalós, deu venir del pre-romà *LENA* 'roca', amb l'arag. *-ata* (*-ATA*), derivat corresponent al nostre dialectal *llenat* 'llosat, teulada'.

¹ Deformada, amb impossible malentès, per *AlcM.* ⁶⁰

² Titus Livi parla d'un general romà que «circumse-dit *Atanagrum* urbem quae caput eius populi erat», referint-se als ilergetes; José Vallejo, en l'ed. selecta dels «Clásicos Emérita» (XXI, 61.6) suggereix que sigui Sanauja. Inversemblant, però, que Sanauja, tan lluny de Lleida i de la plana que era el centre d'aquest poble pogués ser anomenada «caput ilergetum» i impracticable relacionar lingüísticament els dos noms, com sembla suggerir Vallejo; ni que suposéssim que un «*Atcanágoia* hagués pogut ser alterat: si no és amb el supòsit forçat d'alteració en reminiscència de noms grecs com *Athenagoras* o *Tanagra*. Posats a esmenar no fóra tan violent recordar-se de *Balaguer* o *Agramunt*, llocs més ilergetics (*Banagarum*?? *Agramantum*??). Més probable que es tracti d'un NL perdut, inconnex amb el nostre i de territori pròpiament ilergeta. Noms de llocs menors *Sanaija* de Vilabella, gorg (XLVI, 29.37) i de *Xodos* (Ll. j, 6), deuen venir del cognom *Sanaija*, succedani del NL conegut. Potser també un *Senesede-Senabugue*, lloc 7 k. SO. de Mirapesh (Arieja); i potser d'altre origen. Eren tempteigs vans: en Suplement a l'art. *Agramunt* demostro que es tracta d'aquest.

Sanavastre, V. *Sanaija* -*Sança Roca* ~, V. *Roca-sança*

SANÇA

Municipi del Conflent, cantó d'Oleta, situat a l'extrem Nord-Oest de la comarca, al límit amb el Capcir i el Llenguadoc, i format per la capçalera de la vall de Cabrils.

PRON. POP.: *sənsá* (1959-60), oït a Sallagosa, Er, Eina, Ralleu, Canavelles, Noedes. Gentilici: *sənsə-nézus*, Ralleu (1959).

DOC. ANT. 1067: *Santiano* (Alart, *Cart. rouss.*, 71); 1265: *Sansiano* (Alart, *Bull. Soc. Agr. Sc.* x, 83); 1337: *Sanciano* (Alart, *Stils Vfr. Conflent*, 236); 1359: *Sansa* (*CoDoACA* XII, 123); 1375 (Aebischer, *Études top. cat.*, 129); 1385 (Alart, *Doc. géogr. hist.*, 523); 1410 (Alart, *InvLC* v, 567); 1435 (Alart, *Doc. géogr. hist.*, 600). Mencions addicionals citades per Ponsich (*Top.*, 120): 1263: *Censiano*; 1358, 1392, 1632: *Sansa*; 1392: *Sança*; 1612, 1628: *Sensa* id.; 1563: *Sensano*; 1643: *Censa*.

ETIM. Cal notar d'antuvi que, malgrat la forma *Censiano* 1263 citada per Ponsich, la majoria de les mencions medievals presenten *Sa-*; la grafia *Ce-*, llevat del cas alludit, només apareix en època de confusió entre els fonemes antics ç (= ts) i s (*EntreDL* I, 26-28).¹ Endemés, Skok (*Ortsn.*, 131), seguit per Aebischer (*Études Top. Cat.*, 129), suggereixen un origen a base del NP ll. SANCTIUS (cf. SANTIUS; *CIL* XIII, 6607). Així, *Sança* < SANCTIĀNU, ètomon que resulta inobjec-table a la llum de la documentació antiga i els homò-nims oc. *Sansan* (Gers), *Sansac* (Cantal) (*TdF* II, s. v.), i, potser també el toscà *Sansano* (Pieri, *Top. Arno*,